

INTERVJU

Miha Mazzini

Foto: MIHA FRAS

In potem ta sentimentalni odnos do knjige!

In potem ta sentimentalni odnos do knjige!

Miha Mazzini je imel kot otrok prečo v laseh in kar naprej se je pretepal, dokler ni moral začeti nositi očala. Postal je pametnejši, ni se več boril s pestmi, temveč na vse druge načine, saj mu ni bilo nikoli samoumevno, da bi kdor koli drug naredil kaj namesto njega. Med stvarmi, za katere se spleča bojevati, dela vedno večjo selekcijo, in ena izmed njih – in vedno bolj – je literatura. Njegov prozni prvenec *Drobtinice* je izšel leta 1987 v neverjetni nakladi 54 tisoč izvodov in postal uspešnica. Po njem sta nastala scenarij in film *Operacija Cartier*, le-ta je dobil prvo nagrado Prix Circom na evropskem tekmovanju več kot sto umetniških televizijskih programov. Leta 1989 je kot sam svoj založnik izdal zbirko žanrsko raznovrstnih zgodb *Godbe* in ugotovil, da se misijonarskega dela, kot je samozaložništvo, ne gre več. Po zadnjih romanih, *Satanova krona* in *Zbiralec imen*, ki sta izšla leta 1993, piše hkrati dve zbirki kratkih zgodb in mladinski roman, vendar ni več tako zelo nestrpen, da bi hitel z izdajanjem. Svoja publicistična besedila občasno objavlja v Mentorju, Razgledih in Mladini, trenutno pa je glavni urednik novega časopisa za računalništvo PC & mediji.

Literatura: *Večkrat si rekel, da si v družbi dolgočasen in duhomoren tip, medtem ko pišeš, pa da se popolnoma spremeniš. Zakaj se zgodi ta metamorfoza?*

Mazzini: Pravzaprav sem v družbi zelo malo, ker sem strašen mizantrop, ne maram množice in vsega, kar spominja nanjo. Ko pišem, sem lahko sam, ni mi treba imeti intimnih prijateljev, ni se mi treba izpovedovati ali koga poslušati. S poslušanjem je res problem; človek pride ves nedolžen in mizantropski v družbo ter je tiho, ker ne mara govoriti, toda potem takoj priletijo nevrotiki in psihotiki ter se mu začnejo izpovedovati. To je pravzaprav v redu. Opravljaš nekaj koristnega, funkcijo, ki jo je imela včasih Cerkev s svojimi spovednicami, hkrati pa to, kar psihiatri zaračunajo, delaš zastonj. Zoprno pa je, da so tisti, ki se radi izpovedujejo, ljudje, ki bi se ti izpovedovali vsak dan in v nedogled. Edini protiudarec, ki ti ostane, je, da se začneš še sam izpovedovati. Toda najprej moraš pol ure poslušati, da potem lahko pol ure govoriš, tako so pač narejene človeške komunikacije. Ker se pa jaz ne izpovedujem, običajno še tiste moje pol ure porabijo zase.

Literatura: *Ti nimaš potrebe po živem izpovedovanju zato, ker raje*

pišeš?

Mazzini: Ta enačba pri meni ne vzdrži; zelo sovražim izpovedovanje v literaturi. Toda nekje na dnu, zelo, zelo maskirano, skoraj nerazpoznavno, je pa literatura vedno izpovedovanje. Za pisanje katerega koli besedila se pripravljam, kot se igralec pripravlja na vlogo, vsaj tako si predstavljam. Recimo za *Satanovo krono*, kjer je glavni junak zelo odpuljen, sem rabil kar nekaj časa za priprave in koncentracijo, da sem zlezal v njegovo kožo, deloval in razmišljal kot on. V knjigo sem vpletel dogodke, ki najprej niso bili mišljeni; glavni junak se pogovarja z žensko, ki kadi, požre njen dim in to se mu gnusi; potem tisti svinčniki v njegovi sobi, ki se premikajo ponoči, in on prisluškuje, ali so vsaj drugi predmeti nepremični. Te stvari so se mi res zgodile, zato ker sem že tako razmišljal kot glavni junak. Po tipkanju vloge odvržem, zato je velik problem besedilo popravljati, saj bi to pomenilo vnovično vživljanje v drugo kožo. In ker velikokrat konstruiram grozne, obupne, umazane in grde osebe, se mi vnovično vživljanje vanje prav gnusi.

Literatura: *Torej ima kritika prav, ko ti je za zadnji knjigi – to sta Zbiralec imen in Satanova krona – očitala prav nedodelanost, slogovno in žanrsko neuravnoteženost ter premalo poglobljeno ukvarjanje s kompozicijo?*

Mazzini: Se strinjam z nedodelanostjo, a verjetno mislim na druge stvari kot omenjeni kritiki. Za *Zbiralca imen* sem imel štiri dni časa, da ga naredim, in ker je horror, se med tipkanjem še nikoli nisem tako bal. Ha! Pri *Satanovi kroni* pa sem naredil napako, za katero mi je danes žal. V zgodbi naj bi bil glavni junak računalnikar, ki se sprehaja po kibernetskih svetovih, komunicira z ljudmi prek interneta in potem se naenkrat zave, da nima nobenega stika s kakšno pravo osebo. Izhodišče romana je bilo prav krčevito iskanje osebnega stika. Šit, sem si rekel, vsi bodo mislili, da se Mazzini izpoveduje, in sem vrgel računalnikarja ven. Roman zato mogoče obvisi v zraku, zdi se mi, da bralec ne ve, zakaj ta junak "ipak" išče neki človeški stik. Je pa tako, da tega romana ni prebralo veliko ljudi do konca, ampak na to sem tudi računal.

Literatura: *Zakaj se tako izogibaš neposrednemu izpovedovanju; se bojiš, da bi se s tem, če bi se preveč razgalil, tudi preveč izpostavil brezčutni sodbi javnosti?*

Mazzini: To ne, saj karkoli napišeš, se že tako razgaljaš, po drugi strani pa vemo, da gre za literaturo. Toda čiste izpovedi, ki jih ljudje pišejo za terapijo, na primer v norišnicah, so zelo slaba literatura, čeprav so zelo iskrene. Samo enkrat sem sedel v neki žiriji, ki naj bi izbrala nagrajeno kratko zgodbo z natečaja. Prišli so celi paketi in prebral sem več kot sto zgodb – kot se reče – neuveljavljenih avtorjev. Polovica jih je bila sestavljena iz dveh tem, ki očitno Slovence zanimata. Prva je grunt in pravljanje zaradi njega, kdo je komu odžagal vejo, in sicer v detajle, to pomeni, da je ta literatura zelo dolgočasna. Gre za dejstva, sodne postopke, in ne vem, zakaj bi kdor koli to bral. Druga stvar pa so bolezni, rak na dojki, recimo, preiskave ... vse je iskreno popisano, ampak to ni literatura. Z gruntom se ne morem poistovetiti, ker nimam nobenega, rak na dojki pa, joj, mene je vse bolelo, ko sem to bral. O literaturi ohranjam svoje mnenje izpred petnajstih let: literatura je postavljanje majhnih min, ki se sprožajo, ko naletijo na enako mislečega bralca. Lahko je opis kakšne malenkosti, na primer ozračje jutranje gneče na troli. Toda če se bralec lahko z napisanim identificira, ti je uspelo. Dobro si ga nategnil.

Literatura: In običajno so najmočnejše zgodbe tudi najenostavnejše.

Mazzini: Ja, res, bazične zgodbe na mitski ravni; teme, ki so bile že milijonkrat obdelane, toda potem pride po nekaj tisoč izgubljenih različicah tista, ki te zadene. Ena takih stvari je bil recimo hongkonški film *Chungking express*, ljubezenska zgodba, v kateri ženska zapusti tipa. Ta se vrne v prazno stanovanje, in ko si umiva roke z milom, opazi, da ga je vedno manj, začne ga tolažiti: Hujšaš zato, ker te je zapustila, pa saj ni tako grozno. In ko si obriše roke v brisačo, z brisače kaplja, in on jo tolaži: Jokaš? Pa saj življenje ni tako črno. Ko se k njemu priseli nova ženska, ga osvaja prek stanovanja; zamenja mu milo, in on, ki se je že navadil tolažiti predmete, opazi debelo milo in mu reče, da se je zredilo. In tako naprej, malo sem zabluzil.

Literatura: Vem, da zelo veliko bereš in da kar naprej vlačiš kakšne knjige s seboj, toda kako se je to prijateljstvo do pisane besede sploh začelo?

Mazzini: Odgovoril ti bom s stavkom iz ene mojih zadnjih knjig, ki še ni izšla. Neki mulec reče drugemu, da najraje od vsega gleda groz-

ljivke. In ko ga drugi vpraša, zakaj, mu reče, da zato, ker si ob grozljivkah lahko zmerom reče, saj to ni res, tega si pa doma ne more reči. Se pravi, eskapizem. Knjige sem bral in gledal filme zato, da mi ni bilo treba biti doma. Pika. Zato sem od šestega leta naprej hodil vsak večer v kino.

Literatura: So vmes kakšne travmatične izkušnje z očetom, tako kot jih ima Max v Zbiralcu imen?

Mazzini: Sem tipičen predstavnik družine iz slovenskega filma; očeta ni. Sem zrastel pač ob stari mami, ki je bila verski mistik.

Literatura: In ki ti je vsak večer brala Zgodbe svetnikov, kot smo brali v časopisu *Ars Vivendi*.

Mazzini: To, kar je bilo objavljeno, je odlomek iz daljšega besedila, ki je precej avtobiografski.

Literatura: Iz tega odlomka se ne da razbrati samo tvoje osebne zgodbe, temveč je v njem navzoč tudi "duh časa" sedemdesetih let, v katerih si odraščal. Bil si premlad za hipija in prestar za pankerja, čeprav si sodeloval v pankovskem bendu na Jesenicah. Toda vseeno imam občutek, da se nikamor ne spustiš brez distance in si zato bolj opazovalec kot pa akter.

Mazzini: Na Jesenice so stvari prihajale z nekajletno zamudo in ta mi je ravno zadostovala. Sem bil že prestar za pankerja? Niti ne, bil sem ravno prav star, ko je izšla prva plošča Sex Pistols. Res pa se nisem preveč identificiral ne z enimi ne drugimi zaradi svoje čudne lastnosti, da mi je množica zoprna. Takoj ko gre za kakšne skupinske psihoze, se odmaknem. Mogoče imam tako šibek ego, da se ga bojim izgubiti v množici, ha, ha. Samo dve stvari v življenju počnem brez distance – prva boli, druga redi. Distanco imam tudi do svojega pisanja. Kot sem že rekel, gradim neki lik, ko je knjiga napisana, ga razgradim, počakam in potem grem še enkrat brat kot nedolžen jagenjček, pri tem mi pomaga to, da sem zelo pozabljiv. Nekateri ljudje mislijo, da sem poln odpuščanja, to pa ni res, sem samo pozabljiv.

Literatura: Zakaj se ti zdi, kot si že večkrat priobčil, večina slovenske literature zatežene?

Mazzini: Preveč je izpovedi. Jaz se ne izpovedujem zato, ker mi je nerodno bralcu krasti čas, nimam se za tako pomembnega, da bi bralce

gnjavil s svojimi težavami, če te ne funkcionirajo znotraj zgodbe. Ampak to je očitno zdaj slovenska psihoza in manija; če recimo pogledaš Sobotno prilogo, so notri samo še dnevniki. Zadnjič sem bral dnevnik nekoga, ki je celo stran porabil za to, da je opisoval, kako je nekemu telefoniral v arabske dežele, ker ga je zanimalo, ali so mu objavili neko besedilo. Verjamem, da se njemu zdi to zanimivo, meni pa čisto nič. Ali pa, neki avtor se zjutraj zbudi in ugotovi, da ima tur na riti. O tem napiše cel traktat in ljudje naj to berejo. Kaj pa mene briga njegov tur na riti, če ni iz tega nič izpeljal?

Literatura: Recimo, da bi se tur spremenil v žuželko.

Mazzini: Recimo, ja, in da bi ta žuželka tudi imela tur. Toda če gre samo za izpovedovanje, me to ne zanima, zato me večina slovenske literature ne zanima. In potem ta sentimentalni odnos do knjige! Ravno sem prišel nazaj s frankfurtskega sejma, ki je hud biznis in se bistveno ne ločuje od računalniškega sejma; na njem so zbrani razni profili ameriškega in anglosaškega biznisa, pravniki in ekonomisti. Potem pa neki Slovenci, ki organizirajo svoj udar tja, pridejo in pojejo slovenske narodne. To je noro. Pri televiziji tega ne pokriva poslovna, temveč kulturna redakcija. In problem slovenske literature je tudi v tem, da ji ni treba iti skoz pregosta sita, vsakdo lahko objavlja, kar hoče. Če pogledaš v stroj tujih založb, vidiš, prek česa vse mora iti rokopis pred izidom. Zato je poglobljena cenzura, ki jo delam pri sebi, to, da se vprašam, ali to, kar imam povedati, sploh koga zanima. Zato tudi malo pišem.

Literatura: Imajo zato tvoja publicistična besedila vedno neko poanto? Kolumne, ki si jih pisal za Razglede, so se vedno končale z nekim sklepom ali celo naukom.

Mazzini: Pisanje za Razglede mi je koristilo, ker je bil obseg strogo omejen. To se mi zdi dober trening. Najhujša napaka, ki jo lahko naredi urednik pri avtorju, je to, da mu ne omeji obsega.

Literatura: Stereotip o umetniku nam govori, da je to človek, ki se ne znajde preveč v življenju in ima glavo v oblakih. Ker to zate ne velja, me zanima, ali si se zavestno odločil, da nočeš biti žrtev, ki kar naprej jamra, temveč hočeš imeti vajeti v svojih rokah?

Mazzini: Res je, stvari hočem imeti pod nadzorom, zato se nerad vozim z avionom, ker mi ne pustijo šofirati. Mnenje, da so umetniki na-

sploh bebci, je pač v redu, ker tisti, ki niso umetniki, lahko odpišejo celo skupino ljudi in jih postavijo v neki predal. Zanje, ki so zaznamovani kot bebci – dvomim, da so to zares – je pa to najugodnejša pozicija, ker jih odreši odgovornosti.

Literatura: *Se imaš za uspešnega poslovnega moškega?*

Mazzini: Ne, svojo poslovno fazo sem že zdavnaj končal. Precej let nazaj sem se ukvarjal predvsem s služenjem denarja in sem ugotovil, da me to pravzaprav ne zanima. Ni se mi zdelo nič posebnega. Raje imam zapravljanje, nisem tako fiksiran na denar, da bi ga nalagal na kup.

Literatura: *Ženske v Drobtinica so, razen Klare, nebogljene, moškimi za kanček pozornosti plačujejo pivo, Eva iz Satanove krone je sicer zelo močna ženska, toda vse moške doživlja kot pijavke, v Zbiralcu imen je edini ženski lik Ana, je bojevita in odločna ženska; toda vsem je skupno to, da se z moškimi zapletajo v razmerja, ki so zelo klavrna ali pa se nesrečno končajo. Zakaj jim ne privoščiš happy enda?*

Mazzini: To sem se tudi že sam spraševal, pa nimam pravega odgovora. Pravzaprav je to podel trik. Če je happy end, je bralec potešen, če ga ni, pa ostane nezadovoljen. Bi pa opozoril na to, da se *Satanova krona* konča srečno. Glavni junak najde mir in srečo na najbolj ciničen in zoprn način, kar sem se jih mogel spomniti. Zdaj sem ravno natipkal neki mladinski roman, ki se srečno konča. Naj jim bo, otrokom.

Literatura: *V romanu Zbiralec imen je v ospredju vprašanje identitete; kako pomembno je imeti svoje ime. Si imel kdaj občutek, da imajo vsi svojo identiteto in obraze, samo ti ne?*

Mazzini: A ja, sem, v temnih trenutkih. V svetlih pa ravno narobe. V *Zbiralcu imen* se sprašujem o Bogu, ta pa je v krščanskem svetu vedno tudi vprašanje identitete, ki ga krščanstvo ni razrešilo v dva tisoč letih, in večina herezij je nastala ravno zato. Na prvem konciliju so to rešili na silo, rekoč, da so oče, sin in sveti duh, sveta trojica, eno, hkrati pa trije. To je vprašanje identitete, kako so lahko trije eno? To ni nikoli jasno. *Zbiralec imen* je minitraktat o Bogu, ki sem ga zavestno razširil na roman, horror pa je prišel sam od sebe, ker kako naj sicer človek na dolgo razmišlja o krščanskem Bogu.

Literatura: *Rasel si ob stari mami, ki ti je ob večernih uricah brala Zgodbe svetnikov; kako to, da nisi tudi ti postal verski mistik?*

Mazzini: Stigme se mi niso hotele odpreti. To so rane, ki se mistiku odprejo tam, kjer je bil Jezus križan. Bil sem še zelo majhen, ko sem doživel razsvetljenje in ugotovil, da ne verjamem v Boga. Tisti hip je postalo življenje lažje in prva stvar, ki sem jo rekel, je bila, hvala bogu za to majhno milost, da si me naredil ateista.

Literatura: Glede na to, da tvoji junaki zvečine nimajo usode v svojih rokah, bi lahko rekel, da smo mi vsi obstranci in nebogljeni, v svetu brez Boga ali brez smisla, saj se s težavo zbrana imena v Zbiralcu imen na koncu romana posušijo v prah in izginejo pod zemljo?

Mazzini: Kaj pa vem, nimam občutka, da bi imeli ljudje usodo v svojih rokah. Zdi pa se mi, da večini to tudi ustreza, kajti že drobne odločitve zahtevajo velik napor. Večini ljudi pomeni temeljno odločitev vprašanje, ki se ponavlja vsak dan in ki jim zadostuje – vprašanje: Kaj bomo danes jedli? Gre seveda za izbiranje med več možnostmi obilja in ne za vprašanje preživetja. Kaj bo danes za kosilo, je ključno vprašanje zahodne civilizacije. S tem vprašanjem se pri večini izživi vsa želja in potreba po demokraciji in svobodni volji.

Literatura: Zato bežimo iz realnosti v virtualni svet umetnosti. John Berger pravi, da se v knjigah vse dogaja bolj diskretno, film pa da je nekaj javnega in teatralnega. Kako bi ti opredelil razliko med njima?

Mazzini: Si si kdaj želela biti v drugem telesu in drugih možganih, da bi videla, kako funkcionira neki drug pogled na svet? Umetnost je najboljši približek tega, znotraj umetnosti pa literatura, ki je zelo slab, ampak še vedno najboljši način, kar jih imamo, za zamenjavo teles. Literatura bo v obliki knjige ostala vedno ravno zato, ker jo bereš sam in je zato unikatno doživetje. In vedno bo omejena na majhno skupino ljudi, duhovno elito z razvito domišljijo, ki se zna vživeti v "drugo telo". Film pa vse banalizira in popularizira, sediš in gledaš svet, ki so ga zgradili drugi. Saj bi film lahko tudi dopuščal domišljijo, ampak je ne, ker se je ujel v past; stane sto milijonov dolarjev in zato ne more biti narejen le za peščico ljudi, temveč za ljudske množice, to pomeni, da mora biti poln banalnosti, stereotipov in plehkkih čustev.

Literatura: Da ne govorimo o televiziji, ki se še smeje namesto tebe.

Mazzini: Ja, kmalu se bo še kakšna roka ponujala iz televizije in se držala za tvojo. To bi bil hit.

Literatura: Pred leti je bila literarna kritika že kar obsedena od žanrov in je nenehno spraševala, zakaj jih slovenski avtorji ne znajo pisati. Si se zato, rahlo preračunljivo, odločil za pisanje žanrov?

Mazzini: Deset let nazaj sem mislil, da me čisti žanr zanima, ampak sem ugotovil, da me pravzaprav ne. Zato sem se odločil napisati *Zbiralca imen*, da bom vedel, ali sem sploh sposoben napisati žanrski roman. Glede na to, da sem kot mulec zelo veliko bral, nisem pa imel človeka, ki bi mi rekel, kaj je šit, kaj je visoka literatura, kaj je strip, kaj je knjiga za otroke in kaj je za odrasle, sem bral vse. Mešam umetnost in žanre; kar rabim, vzamem. Arhive, ki jih imam v glavi, uporabljam brez pred-sodkov.

Literatura: In si postal postmodernist, ne da bi vedel.

Mazzini: Ja, ja. A je še moderen? Zvečine je dal nekaj zelo slabih besedil.

Literatura: Ker si med prvimi, ki so se začeli ukvarjati z računalniškim programiranjem in se s tem tudi preživljaš, ali boš mogoče tudi prvi, ki mu bo digitalni zapis na zaslonu zamenjal knjigo? Še vedno delaš programe za računalnike?

Mazzini: Poskusi, ulezi se zvečer v posteljo, pa vzemi monitor v roke in glej v modro svetlobo. Ali pa zahodni svet, ki večinoma bere po čakalnicah in na podzemnih železnicah – priročneje od računalnika so drobne knjižice, ki jih lahko daš v žep in ki so namensko napisane za potovanje ali čakanje, paperbacki, ki se jih da poceni in množično naštancati. Pri nas nisem opazil ravno množičnega branja na prevoznih sredstvih, najbrž zato, ker se med vožnjo tako rukamo, da nobeden ne more brati, ne da bi bruhal. Kar se pa programiranja tiče, sem se pred dvema letoma zaobljubil, da tega ne bom več počel. Med prvimi v Sloveniji sem si nabavil osebni računalnik in sem delal recimo računovodske programe, grozne stvari, ej, šit. Vse te blodnje s samofinanciranjem, služenjem denarja, programiranjem so samo posledica mojega neumnega ponosa. Večina slovenskih umetnikov si denarja ne zasluži s tem, kar naredi, ampak s tem, kar posesa od države kot kakšen sesalnik. Na Zahodu se da živeti tudi na takšen način, samo da je tam vse bolj razdrobljeno na razne štipendije, fundacije; spisek je fascinantno dolg. Pri nas pa je ena sama možnost, ministrstvo za kulturo. Če bi hotel kaj

dobiti, bi se moral kar naprej sliniti na ministrstvu. Za ta način preživljanja pa moraš imeti posebno hrbtenico. Tako mehko, soft. Imam pa že raje software kot softspin.

Literatura: *To si že enkrat rekel za scenariste: ali imaš hrbtenico in ne pišeš scenarijev ali je pa nimaš in jih pišeš. Imaš tako grozne izkušnje s svojimi scenariji za filme?*

Mazzini: Pravzaprav ne, napisal sem samo dva scenarija, pod katera se še vedno podpišem: *Operacija Cartier*; dobro, bil je izsiljen scenarij, slabo plačan, nanj imam grenak spomin, absolutno. Drugi scenarij, po katerem še ni bil posnet film, *Sweet dreams*, pa se vrne nazaj v obdobje pred *Operacijo Cartier*, ko je Egon star dvanajst let in se uči, kako živeti.

Literatura: *Je Sweet dreams scenarij, ki ga hočeš sam režirati?*

Mazzini: Pri *Operaciji* nisem nič težil, pustil sem scenarij in ciao. Miran Zupanič je pa delal. Tu pa sem povedal vnaprej, da se bom vtikal v film, kolikor se bo dalo. Režiser, za katerega sem se odločil, se je tega ustrašil in odpovedal. Potem sem pa razmišljal, da je mogoče že čas, da vzamemo iz dvorane slehernika, recimo mene, in mu damo režirati film. Vsi slovenski filmi zadnjih nekaj let so videti diletantski in to bi bil preskus, ali še rabimo AGRFTV in šolane režiserje za delanje diletantskih filmov ali ne.

Literatura: *Bo dvanajstletni Egon nosil hlače iz žameta?*

Mazzini: Bo, ja.

Literatura: *To se pravi, da je kljub vsemu v Drobtinicaх veliko avtobiografskega?*

Mazzini: Tako kot v vseh besedilih. Citiral bom Kinkyja Friedmana, ker je to zame najboljši citat o pisanju literature: bralec mora imeti občutek, da si iskren. Ko ti ga uspe nategniti z iskrenostjo, ga boš še z vsem drugim. Pazi, in to v tem pomenu, da moraš znati bralcu tako dobro lagati, da verjame. Po *Satanovi kroni* me mnogo ljudi gleda zelo čudno, za *Drobtinice* pa me hočejo častiti s pivom, čeprav sploh nisem noben pijanec. No, ampak ta scenarij, *Sweet Dreams*, naj bi bil še najbolj avtobiografski. Ko sem za objavo odlomka v časopisu *Ars Vivendi* zbiral slikovni material, ostanke časa, sem si pustil ta užitek, da sem se marsikaterega ovitka plošč iz sedemdestih let nostalgčno razveselil.

Literatura: *In te drobnarije v resnici zaznamujejo tisti čas; glasba, kavbojke iz Trsta, hipi, ki si ga takrat gledal kot Boga, po dvajsetih letih – ko te pričaka v nespremenjeni obliki – pa se ti je zdelo, kot da si obiskal zombija.*

Mazzini: Ja, pazi, zakaj pa misliš, da smo tako veliko pili, ko smo bili mladi? Zato, ker alkohol znižuje kriterije, in to je bil edini način, da smo prenesli mladostne prijatelje. Joj, jaz sem zmeraj tako zloben, a ne?

Literatura: *Si, ampak v tvojih knjigah se zlo in hudobija vedno mešata s humorjem. Znaš ju preplesti v grotesko. V Zbiralcu imen si Lojze odreže ustnice, da bi končno lahko prišel nasmejan med prijatelje, ti ga pa znova zavržejo ...*

Mazzini: Očitno nisem sposoben napisati resnobnega romana v celoti. Pri Orwellovem 1984, ki je ravno tako antiutopija kot *Satanova krona*, se ne nasmehneš niti enkrat. Toda nisem si mogel kaj, da ne bi v *Satanovo krono* podtaknil nekaj zamaskiranih štosov. Pri *Zbiralcu imen* me je pa zanimal ravno preplet groteskne komike in hude groze.

Literatura: *Včasih pa nastane grozljivka že iz same igre besed, recimo, če vzameš stavek: Zemlja zahteva celega človeka, dobesedno, kot v zgodbi Domačijskost iz Godb. Pa tudi sicer imam občutek, da ti gre domačijskost oziroma familiarnost na živce in da ji nasproti postavljaš profesionalnost.*

Mazzini: To je pravzaprav zgodba – štos in takšnih zgodb ne pišem več. To je zoprno reči, ker ne objavljam in ti tega ne moreš preveriti v knjižnici. Sicer pa je zame najbolj ogabna stvar, ko pride neki tip, ki ga nisem še nikoli videl, in me že tolče po rami in tika. Ne maram familiarnosti, ne vem pa, ali bi ji nasproti postavil profesionalnost. Obstaja pa blažilo za vsakdanje bolečine, ki se mu reče vljudnost.

Literatura: *Končno povej, kaj zdaj pišeš, ker sem opazila, da tudi "sproti" nič ne objavljaš po revijah.*

Mazzini: Pišem dve knjigi kratkih zgodb hkrati. Zelo drugačne, zelo osebne in enostavne. Prva knjiga je s temo mačizma, vsaka zgodba temelji na eni izmed lastnosti, ki jo mora imeti pravi mačo: bojevnik, lovec, skrbnik oziroma varuh, ljubimec. To so štiri lastnosti, ki so obdelane vsaka v svoji zgodbi. Drugi omnibus pa je sedem smrtnih grehov, od njih imam narejena napuh in pohlep. Če bom to izdal, pa ne vem. Prvi razlog

so založniki; moji zadnji izkušnji sta Slejko in Wieser, teh ne ločim enega od drugega. Druga stvar je pa ta, da sem se odločil, da ne bom nikoli več izdal knjige na hitro, to pomeni, da sem se prvič lotil popravljanja in poliranja zgodb. Ko sem bil mlajši, sem jemal literaturo bolj z levo roko, s starostjo jo pa bolj cenim, to pa že moram reči.

Literatura: Torej, če je pravi moški ...

Mazzini: Čakaj, mehiški izraz mačo pomeni še nekaj več od pravega moškega. Nisi bila na El Vezovem koncertu v K4. Bilo nas je peščica, med temi sem bil tudi jaz, saj grem zmeraj na koncerte pravih mačov. Če bi prišel Evropejec in videl nekaj ljudi, bi kaj odbrenkal in pobegnil. Ampak pravi mačo gre na oder zaradi sebe in da vse od sebe, tudi če ne bi bilo nikogar v dvorani. Mačizem je predvsem odgovornost do samega sebe, pravi moški tega nekako ne vključuje.

Literatura: Torej če je mačo bojevnik, lovec, skrbnik in ljubimec, je to natanko tisti tip moškega, ki ga je Ester Vilar opisala in razčlenila v knjigi Dresirani moški. Model dresiranega moškega zelo ustreza "pravim ženskam", katerih najmočnejše orožje je šibkost. So tudi tvojemu maču najbolj všeč "nemočne" ženske, ki rabijo varstvo bojevnika, lovilca hrane in skrbnika otrok?

Mazzini: V vseh štirih zgodbah se junaki zapletejo z neko žensko, seveda. Toda edino skrbnik mora priti v stik z nebogljeno, že skoraj katatonično žensko, da lahko skrbi zanjo. Vojak se sreča s tisto bojevnico iz Delacroixeve slike, poslovnež z otrokom, ljubimec ... Casanova pa že tako ne rabi nobenega drugega razen sebe.

Literatura: Ali gre za štiri tipe moških in ne za enega samega, ki bi imel vse štiri lastnosti?

Mazzini: Gre za štiri moške, in če sešteješ vse skupaj, dobiš enega mača.

Pogovarjala se je Nela Malečkar